

Werdykt Jury Nagrody im. Stanisława Ossowskiego za rok 2020

Do Nagrody imienia Stanisława Ossowskiego za rok 2020 zgłoszono pięć książek:

- Konrad Burdyka, *Między zagrodą a boiskiem. Studium aktywności wiejskich klubów sportowych*, Warszawa: Wydawnictwo IFiS PAN, 2019.
- Berenika Dyczek, *Kapitał kulturowy i społeczny młodzieży na Śląsku Cieszyńskim*, Wrocław: Exante, 2018.
- Justyna Kajta, *Młodzi radykalni? O tożsamości polskiego ruchu nacjonalistycznego i jego uczestników*, Kraków: Nomos, 2020.
- Justyna Struzik, *Solidarność queerowa. Mobilizacja, ramy i działania ruchów queerowych w Polsce*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2019.
- Justyna Wojciechowska, *Dwie matki jednego dziecka. Macierzyństwo nieheteronormatywne w doświadczeniu kobiet wychowujących dzieci poczęte w związku jedнопłciowym*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2019.

Jury wysoko oceniło nadesłane do nagrody prace dotyczące ważnych społecznie zagadnień i reprezentujące wysoki poziom teoretyczny. Wybór zwycięzcy nie był wcale oczywisty, jednak po dogłębnej analizie Jury większością głosów zdecydowało o przyznaniu Nagrody im. Stanisława Ossowskiego za rok 2020 książce Justyny Struzik *Solidarność queerowa. Mobilizacja, ramy i działania ruchów queerowych w Polsce*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2019. Jednocześnie przyznano wyróżnienie książce Justyny Kajty, *Młodzi radykalni? O tożsamości polskiego ruchu nacjonalistycznego i jego uczestników*, Kraków: Nomos, 2020.

Uzasadnienie werdyktu

Nagroda

Nagrodzona w tym roku monografia Justyny Struzik *Solidarność queerowa. Mobilizacja, ramy i działania ruchów queerowych w Polsce* to nie tylko studium przypadku ruchów queerowych w Polsce, ale książka o płci, seksualności i prawach człowieka. Pozwala ona lepiej zrozumieć zachodzące w społeczeństwie polskim przemiany stosunku do grup mniejszościowych, zwłaszcza do mniejszości seksualnych, a także zmiany psychologicznych i społecznych mechanizmów wykluczania. Pozwala także docenić istotność edukacji antidyskryminacyjnej oraz polityk dotyczących płci i seksualności.

Autorkę cechuje wysoki poziom samoświadomości metodologicznej i, szerzej, poznawczej. W ciągu kilku lat prowadzenia badań z użyciem różnych metod udało się jej uchwycić cechy i dynamikę ruchu queerowego z wielu perspektyw. Także same badania pokazane są w książce jako proces. Walorem pracy jest to, że Justyna Struzik dąży do osiągnięcia równowagi między autoetnografią i zanurzeniem się w badaną rzeczywistość, z jednej strony, a zachowaniem krytycznego dystansu wobec niej, z drugiej. Choć książka grawituje niewątpliwie w stronę socjologii publicznej, i może być z pożytkiem używana przez aktywistów ruchu, to jednocześnie zawiera ona pogłębioną autorefleksję badaczki.

Jury nie było wobec nagrodzonej książki bezkrytyczne. Choć nie ulega wątpliwości, że Autorkę charakteryzuje dojrzałość w pracy z teoriami socjologicznymi a także imponująca znajomość literatury i stanu wiedzy, to monografia jest teoretycznie bardzo naładowana, bardziej być może, niżby było to niezbędne dla poradzenia sobie z materiałem empirycznym.

Jednocześnie ta erudycyjna książka napisana jest z wrażliwością literacką. Jest od początku do końca pomyślana jako monografia będąca opracowaniem problemu naukowego. A to w konkursie o Nagrodę im. Stanisława Ossowskiego za najlepszą książkę socjologiczną roku jest niezwykle istotne, ponieważ pokazuje, że Autorka doskonale rozumie specyfikę książki jako szczególnie cenionej formy podawczej wyników badania socjologicznego.

Wyróżnienie

Książka Justyny Kajty *Młodzi radykalni? O tożsamości polskiego ruchu nacjonalistycznego i jego uczestników* porusza problem rosnącego prawicowego radykalizmu młodzieży – tematykę stosunkowo słabo obecną w polskiej socjologicznej refleksji, mimo że niezwykle społecznie istotną. W pracy zarejestrowano moment wzmożenia nastrojów nacjonalistycznych w Polsce. Na wyróżnienie zasługuje warsztat badawczy, który pozwolił Justynie Kajcie uwzględnić wrażliwość osób badanych mimo dzielącego Autorkę i uczestników badań dystansu ideologicznego. Badaczka zrekonstruowała oddolne narracje o zaangażowaniu w ruch nacjonalistyczny, umieszczając je w kontekście biograficznym i historycznym a także zestawiając je z wpływem czynników strukturalnych. Zaproponowane w książce interpretacje rosnącej popularności tej ideologii wśród ludzi młodych są nieoczywiste, poszerzają socjologiczną wiedzę dotyczącą ruchu nacjonalistycznego w Polsce i ciekawie ukazują jego codzienne oblicze.

Marta Bucholc
Marcin Dębicki
Anna Horolets (Przewodnicząca Jury)
Andrzej Rostocki
Marta Smagacz-Poziemska

Warszawa, 12 czerwca 2021 r.